

**Een aanvullend archeologisch
inventariserend veldonderzoek (IVO)
door middel van boringen, aan de Noldijk
te Barendrecht, gemeente Barendrecht
(Z.-H.)**

A.J. Wullink

ARC-Rapporten 2006-41

Geldermalsen
23 mei 2006
ISSN 1574-6887

Colofon

Een aanvullend archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO)
door middel van boringen, aan de Noldijk te Barendrecht, gemeente
Barendrecht (Z.-H.)

ARC-Rapporten 2006-41
ARC-Projectcode 2006/103

Opdrachtgever
CBB Deventer
Bevoegd gezag
Provincie Zuid-Holland, drs. R. Proos
Beheer en plaats van documentatie
Archaeological Research & Consultancy

ARCHIS nummer booronderzoek
17158

Tekst
A.J. Wullink
Afbeeldingen
B. Schomaker
Tekstredactie
A. Ufkes
Eindredactie
J. Schoneveld

Status
definitieve versie

Autorisatie — M. Defilet

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 41018
9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 23 mei 2006

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

Het Centraal Bodemkundig Bureau (CBB) uit Deventer heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) opdracht verleend voor het uitvoeren van een aanvullend archeologisch inventariserend onderzoek (IVO) op een perceel naast Noldijk 84 in Barendrecht. De aanleiding tot het onderzoek wordt gevormd door de resultaten van een door ARC bv uitgevoerd inventariserend veldonderzoek¹, waarbij in twee boringen een sliblaag is aangetroffen, die mogelijk een middeleeuwse sloot representeert. Het inventariserend veldonderzoek is op 27 april uitgevoerd door drs. A.J. Wullink en drs. M. Defilet.

1.2 Ligging van het onderzoeksgebied

De onderzoekslocatie betreft een aantal percelen in de Polder Ziedewij, ten oosten van Barendrecht. Op de onderzoekslocatie bevinden zich enkele kassen, verder is het in gebruik als akkerland. Het aanvullende onderzoek is uitgevoerd op het stuk akkerland. De locatie heeft een oppervlak van circa 3,2 ha. De ligging van de onderzoekslocatie wordt weergegeven in de afbeeldingen 1 en 2.

1.3 Objectgegevens

Provincie	Zuid-Holland
Gemeente	Barendrecht
Plaats	Barendrecht
Toponiem	Noldijk
Kaartblad	37H
Coördinaten	N: 98.433/429.344 O: 98.527/429.125 Z: 98.405/429.077 W: 98.317/429.305
Geologie	Formatie van Echteld
Periode	Romeinse Tijd–Nieuwe Tijd
Type object	<i>Off-site</i> structuren
Geomorfologie	Komgebied
Bodem	Poldervaaggronden

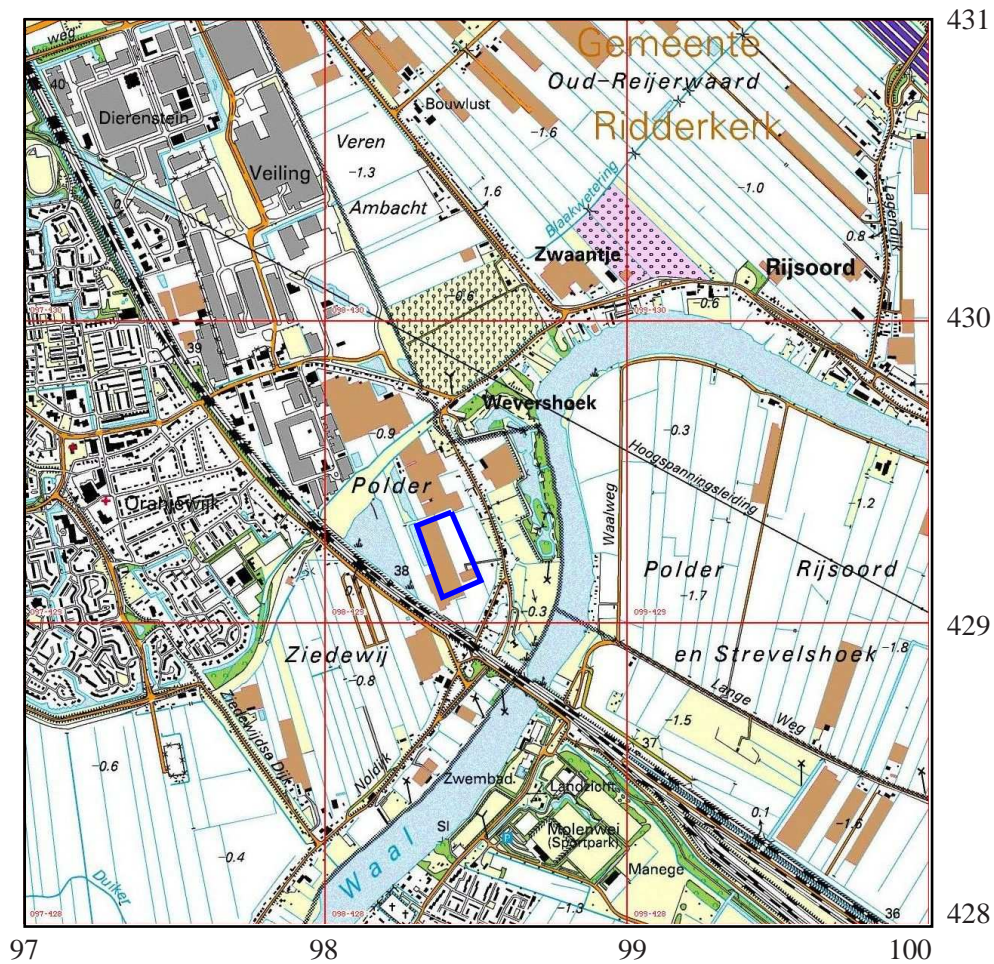

1.4 Voorgaand onderzoek

In februari 2006 heeft ARC bv een bureau-onderzoek en een inventariserend veldonderzoek door middel van boringen uitgevoerd op de onderzoekslocatie. Uit dit onderzoek is gebleken dat op de onderzoekslocatie mariene afzettingen worden aangetroffen op veen met inschakelingen van fluviatiele afzettingen. De mariene sedimenten zijn afgezet na een serie stormvloedten aan het eind van de 14e en begin

---

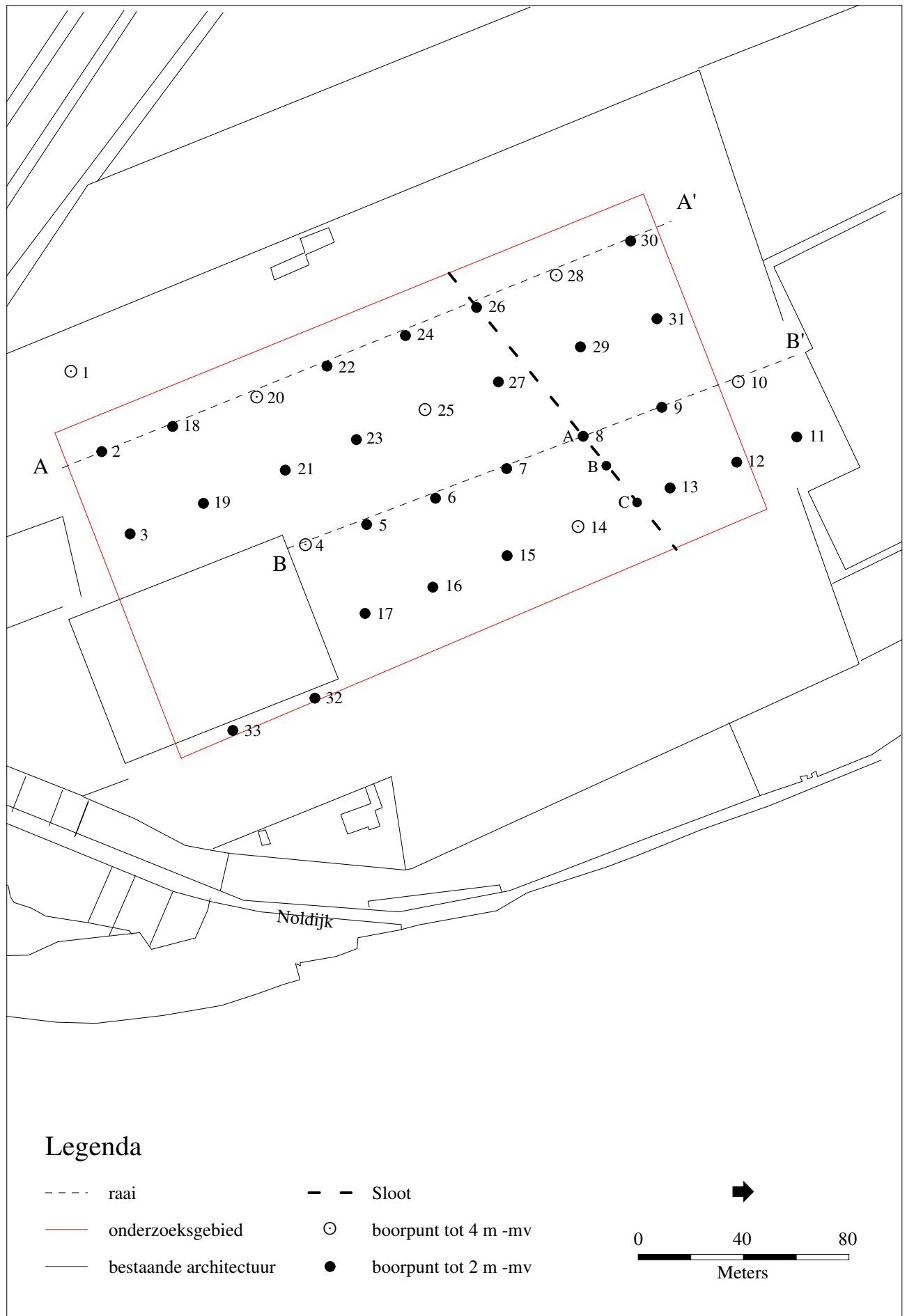
¹A.J. Wullink, in voorbereiding. *Een archeologisch bureau-onderzoek en inventariserend veldonderzoek (IVO) op een perceel naast Noldijk 84 te Barendrecht, gemeente Barendrecht (Z.-H.)*. Groningen, ARC-Rapporten 2006-21.

Legenda

— Onderzoekslocatie

Afbeelding 1 Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

Afbeelding 2 Boorpuntenkaart IVO (1 t/m 33) en aanvullend booronderzoek (A – C); ligging van de sloot. Kaart: B. Schomaker.

van de 15e eeuw, die het toenmalige veengebied onbewoonbaar maakten. Dit veengebied is ontgonnen vanaf de Romeinse Tijd. In twee boringen werd een sliblaag aangetroffen, mogelijk het restant van een sloot uit die periode. Na overleg met de provinciaal archeoloog, drs. R. Proos, is geadviseerd om de ligging van deze sloot uit te karteren, voordat de locatie kan worden bebouwd.

1.5 Doel van het onderzoek

Het doel van het aanvullend inventariserend veldonderzoek is het vaststellen van de exacte ligging van de tijdens het voorgaande onderzoek aangetroffen sloot.

1.6 Werkwijze

De sliblaag is aangetroffen in boringen 8 en 26. Allereerst werd op de locatie van boring 8 de breedte van de sloot bepaald door een aantal boringen met een onderlinge afstand van 1 m te zetten (boringen A.1 t/m A.4). Er vanuit gaande dat het één sloot betreft, zou de sloot ook te vinden moeten zijn tussen boringen 14 en 13. Vanuit boring 13 werden daarom om de twee meter boringen geplaatst in de richting van boring 14. Rond de boring waar de sliblaag uiteindelijk werd aangetroffen zijn op 1 m afstand twee boringen (C.1 t/m C.3) gezet om de breedte vast te stellen. Ter controle is er nog een raai (B, boringen B.1 t/m B.4) gezet op het tracé van de sloot, tussen raai A en raai C.

De boorkernen werden zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies konden worden beschreven en opgemeten. Vervolgens werd de bodemopbouw van de boringen waar de sliblaag werd aangetroffen en de daar aanpalende boringen beschreven en werd er gelet op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen, natuursteen, verbrand leem en bot. Alleen de boringen waarin de sliblaag werd aangetroffen en de aanpalende boringen zonder sliblaag zijn beschreven.

Voor het boren is gebruik gemaakt van een verlengbare edelmanboor met een diameter van 7 cm en een guts met een diameter van 3 cm.

2 Resultaten aanvullend inventariserend veldonderzoek

De resultaten zijn weergegeven in bijlage 1. De bodemopbouw komt overeen met de resultaten van het eerdere onderzoek. Onder de bouwvoor bevindt zich een gelaagd kleipakket met zandlagen. Hieronder begint een afwisseling van humeuze kleien en veenlagen. In de boringen waarin de sliblaag is aangetroffen (boring A.2, A.3, B.2, B.3 en C.2) gaan de gelaagde afzettingen dieper door, tot ca. 1,5 m –mv, waarna er een zwarte humeuze sliblaag wordt aangetroffen, die via een scherpe overgang op de onderliggende humeuze kleien is gelegen. Door per raai om de twee meter een boring te zetten is de minimale breedte vastgesteld op 1 m (twee maal aangetroffen in raai A en B) en de maximale breedte van de sloot op 2 m, aangezien de sliblaag in raai C maar in één boring (C.2) werd aangetroffen.

Tijdens het aanvullend booronderzoek zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

3 Conclusies

Het aanvullend archeologisch onderzoek heeft kunnen vaststellen dat er zeer waarschijnlijk inderdaad een sloot heeft gelopen op de onderzoekslocatie. Op basis van baksteengruis dat is aangetroffen in één van de boringen tijdens het eerder onderzoek, zou deze sloot een middeleeuwse datering kunnen hebben. De exacte ligging is bepaald (afb. 2) en ook de breedte van de sloot is vastgesteld; deze bedroeg ten minste 1 en maximaal 2 m. Er is verder geen nieuwe archeologische informatie naar voren gekomen.

4 Aanbeveling

Met het in kaart brengen van de tijdens voorgaande onderzoek aangetroffen sloot, is aan het advies van het bevoegd gezag, in de persoon van de provinciaal archeoloog, drs. R. Proos, voldaan. Daar er geen nieuwe archeologische informatie naar boven is gekomen, zijn er onzes inziens geen belemmeringen voor de voorgenomen heiwerkzaamheden. Mochten er tijdens de werkzaamheden onverhoopt alsnog archeologische resten worden aangetroffen, dient onverwijld contact te worden opgenomen met de provinciaal archeoloog van Zuid-Holland.²

---

²Bureau Cultuur, Postbus 90602, 2509 LP Den Haag. Tel. 070-4416611.

Bijlage 1 Boorstaten

De volgende afkortingen worden in de boorstaten gebruikt.

grondsoort (onderdeel lithologie)		z3	sterk zandig
K	klei		
V	veen		humus (onderdeel lithologie)
		h1	zwak humeus
bijmengsel (onderdeel lithologie)		h2	matig humeus
km	mineraalarm	h3	sterk humeus
s1	zwak siltig		
z1	zwak zandig		
z2	matig zandig		

boring A.1 Boormethode: Edelman, guts.

diepte lithologie	kleur	grens	
40 Kz1	donker bruingrijs	scherp	
110 Kz1	grijs	scherp	Vlekken: matig gevlekt, oranje. Sublagen: zandlagen. Schelpmateriaal: veel.
140 Ks1	donker grijs	scherp	
200 Ks1h1	bruingrijs	beëindigd	

boring A.2 RD-X: 98.409. RD-Y: 429.288. Boormethode: Edelman, guts.

diepte lithologie	kleur	grens	
40 Kz1	donker bruin	scherp	
110 Kz3	bruingrijs	scherp	Vlekken: matig gevlekt, oranje. Sublagen: zandlagen. Schelpmateriaal: veel.
130 Ks1	donker grijs	scherp	
180 Ks1h3	grijszwart	scherp	Opmerkingen: sliblaag, verslagen veen aan top.
210 Ks1h2	bruingrijs	scherp	
270 Vkm	bruin	beëindigd	

boring A.3 Boormethode: Edelman, guts.

diepte lithologie	kleur	grens	
60 Kz1	donker grijs	scherp	
100 Kz3	oranjebruin	scherp	Sublagen: zandlagen. Schelpmateriaal: weinig. Opmerkingen: sliblaag.
130 Ks1	grijs	scherp	Sublagen: zandlagen.
160 Ks1h3	zwartgrijs	scherp	
190 Ks1h1	licht bruinbruin	beëindigd	

boring A.4 Boormethode: Edelman, guts.

diepte lithologie	kleur	grens	
40 Kz1	donker bruingrijs	scherp	
120 Kz1	grijs	scherp	Vlekken: licht gevlekt, oranje. Sublagen: zandlagen. Schelpmateriaal: veel.
145 Ks1	donker grijs	scherp	
200 Ks1h1	bruingrijs	beëindigd	

boring B.1 Boormethode: Edelman, guts.

diepte lithologie	kleur	grens	
45 Kz1	donker bruingrijs	scherp	
110 Kz1	oranjegrijs	scherp	Vlekken: sterk gevlekt, oranje. Sublagen: zandlagen. Schelpmateriaal: weinig.
160 Ks1	grijs	scherp	Plantenresten: weinig.
190 Ks1h1	oranjegrijs	beëindigd	Plantenresten: weinig.

boring B.2 RD-X: 98.414. RD-Y: 429.287. Boormethode: Edelman, guts.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
40 Kz1	donker bruingrijs	geleidelijk	
120 Kz3	oranjegrijs	scherp	<i>Vlekken:</i> sterk gevlekt, oranje. <i>Sublagen:</i> zandlagen. <i>Schelpmateriaal:</i> weinig.
140 Kz1	grijs	scherp	
160 Ks1	zwartgrijs	scherp	<i>Sublagen:</i> slgz, SLGV.
200 Ks1h3	donker zwartgrijs	scherp	<i>Opmerkingen:</i> sliblaag.
240 Vkm	bruin	scherp	
260 Ks1h1	grijs	scherp	
280 Vkm	bruin	beëindigd	

boring B.3 Boormethode: Edelman, guts.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
40 Kz1	donker bruingrijs	geleidelijk	
130 Kz3	oranjegrijs	scherp	<i>Vlekken:</i> sterk gevlekt, oranje. <i>Schelpmateriaal:</i> weinig.
140 Ks1	grijs	geleidelijk	<i>Sublagen:</i> zandlagen.
150 Ks1	grijs	scherp	
190 Ks1h3	zwartgrijs	scherp	<i>Opmerkingen:</i> sliblaag.
210 Ks1	grijs	scherp	
260 Ks1h1	grijsbruin	beëindigd	

boring B.4 Boormethode: Edelman, guts.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
45 Kz1	donker bruin	geleidelijk	
110 Kz2	oranjebruin	scherp	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje. <i>Schelpmateriaal:</i> weinig.
190 Ks1	grijsbruin	beëindigd	<i>Plantenresten:</i> weinig.

boring C.1 RD-X: 98.431. RD-Y: 429.298. Boormethode: Edelman, guts.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
40 Kz1	donker grijs	scherp	
110 Ks1	oranjegrijs	scherp	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje. <i>Sublagen:</i> zandlagen.
130 Ks1	oranjegrijs	scherp	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje.
160 Ks1h1	grijs	scherp	
190 Ks1h1	bruingrijs	beëindigd	

boring C.2 Boormethode: Edelman, guts.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
40 Kz1	donker grijs	scherp	
130 Kz1	licht grijs	geleidelijk	<i>Vlekken:</i> sterk gevlekt, oranje. <i>Sublagen:</i> zandlagen.
150 Ks1	grijs	geleidelijk	
160 Ks1h1	zwartgrijs	scherp	<i>Opmerkingen:</i> sliblaag.
180 Ks1h1	grijsbruin	beëindigd	

boring C.3 Boormethode: Edelman, guts.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
40 Kz1	donker grijs	scherp	
120 Kz2	oranjegrijs	geleidelijk	<i>Vlekken:</i> sterk gevlekt, oranje. <i>Sublagen:</i> zandlagen.
130 Ks1	oranjegrijs	scherp	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje.
160 Ks1	grijs	scherp	
190 Ks1	bruingrijs	beëindigd	